

Authors

Emanuele BERTOLANI

(SINERGIE)

Lejla ILERIČ (DRPD Novo Mesto)

Georgia LASCARIS

(EDUMOTIVA)

Eszter SALAMON (ESHA)

Giovanni PEDE (Sinergie)

Mirosław BRZOZOWY (WUT)

Martyna JAKUBOWSKA (WUT)

Muhammad Tariq HAFIZ (IEXS)

Barbara TLIRK (GRM Novo

Report

PR5A3 - CWL Manual

for implementation of CREAM Creative Writing
Laboratories model

Summary

Streszczenie	5
1. Wprowadzenie do Laboratorium Kreatywnego Pisania	12
1.1 Cel podręcznika	12
1.2 Przegląd CWL	13
1.3 Korzyści z kreatywnego pisania w edukacji.....	14
1.4 Grupa docelowa	15
2. Zakładanie Laboratorium Kreatywnego Pisania.....	17
2.1 Pierwsze kroki: Zasoby i przestrzeń	17
2.2 Strukturyzacja sesji CWL.....	17
2.3 Tworzenie sprzyjającego środowiska dla kreatywności	19
3. Metodologie pedagogiczne i uczenia się.....	20
3.1 Wprowadzenie do kluczowych podejść pedagogicznych	20
3.2 Zrozumienie umiejętności i kompetencji XXI wieku.....	21
3.3 Włączanie uczenia się opartego na problemach i projektach	22
3.4 Integracja pisarstwa z tematami STEM/STE(A)M.....	23
3.5 Nauczanie skoncentrowane na uczniu w CWL.....	25
4. Wspieranie pomysłów.....	27
4.1 Początek	27
4.2 Upraszczenie złożoności	28
4.3 Techniki burzy mózgów (Brainstorming Techniques).....	29
4.4 Strategie rozwiązywania problemów w pisarstwie	30
5. Praca zespołowa: Wspólne pisanie.....	32
5.1 Wprowadzenie do pracy zespołowej w CWL	32
5.2 Zarządzanie zespołami pisarskimi.....	33
5.3 Recenzje rówieśnicze i informacja zwrotna	34
5.4 Kierowanie projektami grupowymi	35
5.5 Zadania i ocena	36
6. Tkając opowieści	36
6.1 Rozpoczęcie.....	36
6.2 Podstawowe elementy opowiadania historii.....	37
6.3 Ćwiczenia z zakresu opowiadania historii.....	38

6.4 Przewycięzanie blokady twórczej.....	39
7. Struktura i organizacja CWL.....	41
7.1 Przegląd struktury CWL	41
7.2 Tworzenie diagramu CWL.....	42
Tworzenie diagramu struktury CWL może być cennym narzędziem do planowania i organizacji programu pisarskiego. Wizualne przedstawienie struktury CWL pomaga zobaczyć, jak różne elementy się ze sobą łączą, i zapewnia, że wszystkie aspekty programu są zgodne z celami edukacyjnymi. Diagram może również służyć jako przejrzysta mapa dla uczniów, pomagając im zrozumieć, czego się spodziewać i jak poruszać się po różnych etapach ich twórczej podróży.	
7.3 Lista kontrolna CWL: Co uwzględnić.....	43
7.4 Finalizacja i zakończenie pracy w CWL.....	45
8. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi	46
9. Narzędzia cyfrowe i edukacyjne	50
9.1 Rola technologii w Laboratorium Kreatywnego Pisania	50

Streszczenie

Podręcznik „Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL)” to kompleksowy przewodnik, który ma na celu wsparcie nauczycieli—nauczycieli szkolnych, koordynatorów edukacyjnych i innych specjalistów—w wyposażeniu ich w narzędzia, strategie i wgląd niezbędny do zakładania i prowadzenia udanych Laboratoriów opowiadania historii (CWL) w ich szkołach. Podkreślając kluczową rolę kreatywności w edukacji XXI wieku, podręcznik łączy podstawy teoretyczne z praktycznymi zastosowaniami, by inspirować i rozwijać nowe pokolenie pisarzy.

Cel i przegląd

Podręcznik CWL rozpoczyna się od jasnego określenia swojego celu: ma służyć jako niezbędne źródło informacji dla edukatorów, którzy chcą wspierać kreatywność i rozwijać umiejętności pisarskie uczniów poprzez zorganizowane, skoncentrowane na uczniu programy. Zapewnia przegląd tego, czym są CWL – innowacyjnymi przestrzeniami poświęconymi eksploracji pisarstwa we wszystkich jego formach – oraz wyjaśnia korzyści z włączenia opowiadania historii do szerszego programu nauczania. Dzięki temu podręcznikowi nauczyciele będą mogli tworzyć środowiska, które rozwijają nie tylko umiejętności pisarskie uczniów, ale również ich umiejętności krytycznego myślenia, komunikacji i rozwiązywania problemów.

Zakładanie Laboratorium Kreatywnego Pisania

Podręcznik oferuje szczegółowe wytyczne dotyczące logistyki zakładania CWL, w tym wybór odpowiedniej przestrzeni, zgromadzenie zasobów i stworzenie sprzyjającego środowiska dla kreatywności. Podkreśla znaczenie dobrze

zorganizowanego CWL. Znajdują się tam praktyczne porady dotyczące tego, jak uczynić zarówno fizyczne, jak i intelektualne otoczenie zachęającym i wspierającym, co sprzyja uczniom w podejmowaniu kreatywnych wyzwań i eksplorowaniu swojego pisarskiego potencjału.

Metodologie pedagogiczne i uczenia się

Jednym z kluczowych rozdziałów podręcznika są podejścia pedagogiczne i metody uczenia się, które są niezbędne dla sukcesu CWL. Podręcznik promuje nauczanie skoncentrowane na uczniu, gdzie nauczyciele pełnią rolę facylitatorów, prowadząc uczniów przez proces twórczy zamiast narzucać im rozwiązania. Obejmuje on integrację umiejętności XXI wieku, takich jak krytyczne myślenie, umiejętność korzystania z technologii cyfrowych oraz współpracę w kontekście opowiadania historii, i oferuje strategie włączania uczenia problemowego, projektowego i opartego na dociekaniu do działalności CWL. Podręcznik również wprowadza innowacyjną integrację koncepcji STEM/STE(A)M w opowiadaniu historii, pokazując, jak podejścia interdyscyplinarne mogą wzbogacać doświadczenia edukacyjne uczniów.

Wspieranie pomysłów i rozwijanie kreatywności

Stymulowanie kreatywności jest sercem CWL, a podręcznik oferuje wiele strategii pomagających uczniom generować pomysły i pokonywać twórcze wyzwania. Od technik burzy mózgow po strategie rozwiązywania problemów, edukatorzy są wyposażeni w narzędzia, które pomagają uczniom poruszać się po złożonościach projektów twórczych. Podręcznik podkreśla znaczenie tworzenia kultury w klasie, która ceni eksperymentowanie, zachęca do podejmowania ryzyka i traktuje błędy jako okazje do rozwoju.

Współpraca w pisaniu i zaangażowanie rówieśników

Współpraca jest kluczowym elementem CWL, a podręcznik poświęca sekcję na omówienie korzyści wynikających z pracy zespołowej w procesie pisarskim. Oferuje praktyczne wskazówki dotyczące zarządzania zespołami pisarskimi, prowadzenia sesji recenzji rówieśniczej oraz kierowania projektami grupowymi do pomyślnego zakończenia. Dzięki wspieraniu współpracy, CWL nie tylko

rozwija umiejętności pisarskie uczniów, ale także buduje poczucie wspólnoty i kolektywnej kreatywności.

Tkając historie i ćwiczenia narracyjne

Podręcznik zagłębia się w techniki i ćwiczenia, które stanowią fundament nauki opowiadania historii. Dostarcza szczegółowych wskazówek dotyczących „tkactwa historii”—łączenia fabuły, postaci, miejsca akcji i tematu w spójną narrację—i oferuje różnorodne ćwiczenia narracyjne dostosowane do różnych poziomów umiejętności i zainteresowań. Podręcznik również omawia typowe wyzwania, takie jak blokada twórcza, oferując praktyczne strategie, które pomagają uczniom pokonywać te przeszkody i kontynuować rozwijanie swoich umiejętności pisarskich.

Narzędzia cyfrowe i edukacyjne

Uznając rolę technologii w nowoczesnej edukacji, podręcznik zawiera sekcję poświęconą narzędziom cyfrowym, które mogą wzbogacić doświadczenie CWL. Opisuje platformy do pisania online, narzędzia do cyfrowego opowiadania historii i zasoby programistyczne, które pozwalają uczniom eksperymentować z nowymi formami twórczej ekspresji. Dodatkowo, podręcznik omawia wykorzystanie grywalizacji i narzędzi oceny, aby motywować uczniów i monitorować ich postępy.

Struktura, organizacja i ocena CWL

Dobrze zorganizowane CWL jest kluczowe dla sukcesu, a podręcznik dostarcza szczegółowych wskazówek dotyczących tego, jak organizować i zarządzać programem. Zawiera wizualny schemat struktury CWL oraz listy kontrolne, które pomagają upewnić się, że wszystkie niezbędne zasoby są na miejscu. Podręcznik podkreśla również znaczenie oceny zorientowanej na proces.

Bibliografia i lektura uzupełniająca

Podręcznik kończy się obszerną bibliografią i sekcją lektur uzupełniających, oferując edukatorom bogate zasoby do pogłębienia ich wiedzy na temat pedagogiki opowiadania historii. Zawiera proponowane teksty dla nauczycieli, zasoby online i szczegółowe odniesienia, dzięki czemu nauczyciele mają dostęp

do informacji, które pomogą im dalej rozwijać programy CWL i wspierać twórcze podróże swoich uczniów.

Co-funded by the
European Union

Kluczowe pojęcia

1. Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL)

Innowacyjna przestrzeń edukacyjna, w której uczniowie odkrywają sztukę opowiadania historii poprzez zorganizowane, skoncentrowane na uczniu aktywności. CWL koncentrują się na rozwijaniu umiejętności pisarskich, kreatywności i krytycznego myślenia uczniów, oferując wspierające środowisko do eksperymentowania i współpracy.

2. Nauczanie skoncentrowane na uczniu

Podjęcie edukacyjne, w którym uczniowie odgrywają aktywną rolę w procesie uczenia się. W CWL nauczyciele pełnią rolę facylitatorów, prowadząc uczniów przez działania związane z opowiadaniem historii, które zachęcają do niezależności, krytycznego myślenia i wyrażania siebie.

3. Uczenie się projektowe (PBL)

Metodologia nauczania, w której uczniowie angażują się w długoterminowe, znaczące projekty integrujące różne umiejętności i obszary wiedzy. W CWL PBL pozwala uczniom pracować nad projektami pisarskimi, które odzwierciedlają ich zainteresowania i realne problemy.

4. Uczenie się problemowe (PBL)

Podjęcie do nauki, w którym uczniowie rozwiązują złożone, rzeczywiste problemy poprzez badania, współpracę i twórcze myślenie. W CWL ta metoda zachęca uczniów do wykorzystania pisania jako narzędzia do eksploracji i rozwiązywania wyzwań.

5. STEM/STE(A)M

Skróty od Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) oraz Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics (STE(A)M). W Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) koncepcje te są zintegrowane z pisarstwem, aby wspierać myślenie interdyscyplinarne i innowacyjność.

6. Gamifikacja

Włączenie elementów projektowania gier, takich jak punkty, odznaki i wyzwania, do działań edukacyjnych. W CWL gamifikacja jest stosowana w celu motywowania uczniów i uczynienia procesu pisania bardziej angażującym i przyjemnym.

7. Uczenie się oparte na dociekaniu

Podjęcie edukacyjne, w którym uczniowie badają tematy związane z pisarstwem poprzez ukierunkowane badania i dociekania. W CWL uczenie się oparte na dociekaniu wspiera ciekawość i krytyczne myślenie, prowadząc do głębszego zrozumienia i bardziej wartościowego pisarstwa.

8. Odwrócona klasa „Flipped Classroom”

Strategia nauczania, w której uczniowie zapoznają się z materiałami edukacyjnymi w domu, a czas w klasie przeznaczony jest na działania zespołowe. W CWL model odwróconej klasy pozwala na bardziej skoncentrowany czas pisania i interakcję z rówieśnikami.

9. Scaffolding (Wspomaganie)

Technika nauczania, która zapewnia uczniom strukturalne wsparcie podczas rozwijania nowych umiejętności. W CWL wspomaganie może obejmować instrukcje krok po kroku, organizery graficzne lub listy kontrolne, aby pomóc uczniom w zarządzaniu złożonymi zadaniami pisarskimi.

10. Myślenie krytyczne

Zdolność do analizowania informacji, oceny różnych perspektyw i podejmowania uzasadnionych decyzji. W CWL myślenie krytyczne rozwija się poprzez działania, które zachęcają uczniów do głębokiej refleksji nad ich pisarstwem oraz nad tematami, które eksplorują.

1. Wprowadzenie do Laboratorium Kreatywnego Pisania

1.1 Cel podręcznika

Podręcznik Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) to Twoje kompendium wiedzy do zakładania i prowadzenia udanego CWL w Twojej szkole. Ten podręcznik to więcej niż tylko zbiór instrukcji; jest to kompleksowe źródło inspirujące do rozwijania kreatywności i wzmacniania miłości do pisania wśród uczniów. Niezależnie od tego, czy jesteś doświadczonym nauczycielem, czy dopiero zaczynasz przygodę z pisaniem w klasie, podręcznik ten dostarczy Ci praktycznych strategii, wskazówek pedagogicznych i usystematyzowanego podejścia do odkrywania tematów STEM za pomocą pisarstwa.

Podręcznik łączy teorię z praktyką, opierając się na badaniach i poradach praktycznych. Jest skonstruowany tak, aby krok po kroku przeprowadzić Cię przez proces tworzenia CWL, od etapu planowania aż po realizację pierwszych zajęć i dalsze działania. Każdy rozdział zawiera jasne, praktyczne wskazówki,

które pomogą Ci poczuć się pewnie i przygotowanym do prowadzenia uczniów w ich kreatywnych podróżach.

Podręcznik ten podkreśla również szersze cele edukacyjne kreatywnego pisania, badając, jak można je włączyć do różnych aspektów programu nauczania, aby wzbogacić ogólne doświadczenia edukacyjne uczniów. Po zakończeniu lektury tego podręcznika będziesz przygotowany do prowadzenia własnego Laboratorium Kreatywnego Pisania oraz do propagowania znaczenia kreatywności w edukacji.

1.2 Przegląd CWL

Laboratoria Kreatywnego Pisania (CWL) to innowacyjne doświadczenia edukacyjne, w których uczniowie mogą odkrywać sztukę opowiadania historii zastosowaną do tematów STEM w środowisku, które jest jednocześnie strukturalne i elastyczne. CWL są skoncentrowane na uczniach i skupiają się na eksperymentowaniu, współpracy i rozwiązywaniu problemów. Te laboratoria zostały zaprojektowane, aby być dynamiczne i reagować na potrzeby uczniów, zapewniając im możliwości angażowania się w pisanie w sposób zarówno wyzwalający, jak i przyjemny.

Koncepcja CWL opiera się na przekonaniu, że kreatywność jest kluczową umiejętnością XXI wieku. W świecie, gdzie komunikacja i myślenie krytyczne zyskują na znaczeniu, CWL oferują uczniom szansę na rozwijanie tych umiejętności w wspierającym środowisku. Odpowiednio zintegrowane z szerszym programem nauczania, CWL mogą pomóc uczniom łączyć ich twórcze działania z nauką akademicką, prowadząc do bardziej całościowego doświadczenia edukacyjnego.

W CWL uczniowie są zachęceni do aktywnego udziału w procesie twórczym, eksplorowania różnych gatunków i współpracy z rówieśnikami. Laboratorium pozwala na bardziej płynne podejście, gdzie proces jest równie ważny jak

produkt końcowy. Takie podejście do procesu pomaga uczniom budować odporność, ucząc się, jak akceptować wyzwania i postrzegać błędy jako szanse na rozwój. Dzięki CWL uczniowie stają się nie tylko lepszymi twórcami opowieści, ale również bardziej pewnymi siebie i refleksyjnymi uczniami.

1.3 Korzyści z kreatywnego pisania w edukacji

Kreatywne pisanie to więcej niż tylko ćwiczenie akademickie; jest to potężne narzędzie do rozwoju osobistego i intelektualnego. Angażując się w pisanie, uczniowie rozwijają szereg umiejętności poznawczych i emocjonalnych, które są kluczowe zarówno dla sukcesu akademickiego, jak i osobistego. Twórcze pisanie pomaga uczniom doskonalić umiejętności językowe, w tym słownictwo, gramatykę i składnię, a także rozwijać zdolność do wyrażania złożonych myśli jasno i skutecznie.

Oprócz korzyści językowych, kreatywne pisanie wspiera także myślenie krytyczne i umiejętności rozwiązywania problemów. Kiedy uczniowie tworzą opowiadania, wiersze lub eseje, muszą brać pod uwagę różne perspektywy, logicznie strukturując swoje myśli i przedstawiając je w interesujący sposób. Proces budowania narracji i argumentacji doskonali ich zdolności analityczne i przygotowuje ich do wyzwań związanych z rzeczywistością.

Co więcej, kreatywne pisanie jest istotne dla rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów. Oferuje bezpieczną przestrzeń do eksploracji własnych myśli i uczuć, budowania empatii oraz rozwoju poczucia tożsamości i samoświadomości. W CWL uczniowie współpracują, otrzymują informacje zwrotne i współpracują z rówieśnikami, co pomaga im budować pewność siebie i poczucie wspólnoty. Poprzez pielęgnowanie tych umiejętności, pisanie przyczynia się do rozwoju wszechstronnych, myślących i odpornych osób.

CREAM idzie o krok dalej, wdrażając pisanie do wzmacniania edukacji STEM.

1.4 Grupa docelowa

Przede wszystkim podręcznik ten skierowany jest do nauczycieli szkolnych oraz profesjonalistów edukacyjnych, którzy chcą włączyć kreatywne pisanie do nauczania przedmiotów STEM. Jest to narzędzie mające na celu wspieranie ich pracy. To również cenne źródło dla dyrektorów szkół oraz osób odpowiedzialnych za planowanie programu nauczania, którzy pragną promować kreatywność i innowacyjność w swoich szkołach.

Podręcznik CWL jest odpowiedni dla edukatorów na każdym poziomie doświadczenia. Jeśli dopiero zaczynasz przygodę z kreatywnym pisaniem, podręcznik ten dostarczy Ci podstawowej wiedzy i narzędzi praktycznych potrzebnych do rozpoczęcia. Dla bardziej doświadczonych nauczycieli oferuje nowe pomysły, zaawansowane strategie oraz wgląd w najnowsze podejścia pedagogiczne do pisania. Model jest również elastyczny, pozwalając dostosować treści do specyficznych potrzeb i zainteresowań uczniów.

Oprócz nauczycieli prowadzących zajęcia w klasie, podręcznik będzie również przydatny dla osób zaangażowanych w programy pozaszkolne, zajęcia wzbogacające i kluby zajęć dodatkowych skoncentrowanych na pisaniu. Strategie i działania opisane w tym podręczniku można łatwo dostosować do różnych kontekstów, co czyni go wszechstronnym narzędziem dla wszystkich zainteresowanych rozwijaniem miłości do pisania i kreatywności u młodych ludzi. Korzystając z tego podręcznika, dołączysz do społeczności edukatorów zaangażowanych w pozytywny wpływ na życie uczniów poprzez moc kreatywnego pisania.

2. Zakładanie Laboratorium Kreatywnego Pisania

2.1 Pierwsze kroki: Zasoby i przestrzeń

Zakładanie Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) rozpoczyna się od stworzenia fizycznej i intelektualnej przestrzeni, która inspiruje kreatywność i zachęca uczniów do swobodnego wyrażania siebie. Środowisko, które stworzysz, odgrywa istotną rolę w tym, jak uczniowie angażują się w pisanie. Zaczynaj od wyboru miejsca w swojej szkole, które jest ciche, komfortowe i sprzyjające koncentracji. Może to być dedykowana sala lekcyjna, kącik w bibliotece lub nawet wspólna przestrzeń, którą można przekształcić w oazę pisarską podczas sesji CWL.

2.2 Strukturyzacja sesji CWL

Dobrze zaplanowany program CWL jest kluczem do utrzymania zaangażowania uczniów i zapewnienia, że robią znaczące postępy. Zaczynaj od jasnego celu, który będzie spójny z Twoimi ogólnymi założeniami dla CWL. Może to być

wprowadzenie nowej techniki pisarskiej, rozwinięcie konkretnego aspektu kreatywnego pisania lub po prostu zapewnienie uczniom czasu na pisanie i refleksję nad ich pracą. Wyznaczając jasne cele, nadajesz uczniom poczucie kierunku i celu.

Pamiętaj, że będziesz pełnić rolę facylitatora, a nie instruktora. Twoim zadaniem będzie dostarczenie narzędzi i kontekstu, ale to uczniowie nadadzą aktywności znaczenie poprzez własny wysiłek.

Planując CWL, weź pod uwagę różnorodne aktywności, które będą odpowiadać różnym stylom uczenia się i potrzebom. Może to obejmować ćwiczenie rozgrzewkowe, aby wprowadzić uczniów w kreatywny nastrój i zbudować zespół, takie jak szybkie pisanie bez ograniczeń lub grupowa dyskusja na temat prowokującego pytania. Następnie zaplanuj główną aktywność, która skoncentruje się na rozwijaniu konkretnych umiejętności pisarskich lub pracy nad dłuższymi projektami. Może to obejmować prowadzone ćwiczenia pisarskie, sesje recenzji rówieśniczej lub wspólne opowiadanie historii.

Zakończ CWL działaniem „pokaż i powiedz”, które wymaga od uczniów refleksji nad tym, czego się nauczyli i jak zastosowali to w swoim pisarstwie. Dobrze zaplanowane CWL zapewnia, że wszyscy uczniowie mają znaczącą rolę, są zaangażowani i rozwijają swoje umiejętności w miarę upływu czasu, jednocześnie zachowując entuzjazm dla kreatywnego procesu.

Szczegóły można znaleźć w modelu diagramu i liście kontrolnej w rozdziale 7.

2.3 Tworzenie sprzyjającego środowiska dla kreatywności

Kreatywność rozkwita w środowisku, w którym uczniowie czują się bezpiecznie, są wspierani i mogą swobodnie wyrażać swoje pomysły. Jako facylitator CWL, Twoją rolą jest stworzenie kultury klasy, która zachęca do eksperymentowania i ceni proces twórczy równie mocno, co finalny produkt. Zacznij od ustalenia jasnych oczekiwań dotyczących wzajemnego szacunku i otwartości. Zaznacz, że wszystkie pomysły są mile widziane, a CWL jest strefą wolną od osądów, gdzie uczniowie mogą eksplorować swoją kreatywność i otrzymywać konstruktywną informację zwrotną.

Aby to osiągnąć, pokaż, że przestrzegasz tych samych zasad, co uczniowie. Zachęcaj ich, aby traktowali błędy jako szanse do nauki i rozwoju, oraz doceniaj ich gotowość do eksperymentowania z nowymi pomysłami i technikami, nawet jeśli rezultaty różnią się od oczekiwań.

Ważne jest również uwzględnienie aspektów fizycznych środowiska, które mogą wpływać na kreatywność. Oświetlenie, układ miejsc do siedzenia, a nawet kolory na ścianach mogą wpływać na to, jak uczniowie czują się w przestrzeni. Miękkie oświetlenie, wygodne siedzenia i stonowane kolory mogą pomóc w stworzeniu atmosfery sprzyjającej refleksji i eksploracji twórczej. Zwracając uwagę na te detale, możesz stworzyć środowisko CWL, które inspiruje uczniów i wspiera ich w kreatywnych działaniach.

3. Metodologie pedagogiczne i uczenia się

3.1 Wprowadzenie do kluczowych podejść pedagogicznych

Metody pedagogiczne, które wybierzesz dla swojego CWL, kształtują sposób, w jaki uczniowie angażują się w kreatywne pisanie i rozwijają jako twórcy. W CWL nacisk kładzie się na nauczanie skoncentrowane na uczniu, w którym rola nauczyciela zmienia się z tradycyjnego instruktora na facylitatora procesu uczenia się. Takie podejście daje uczniom możliwość przejęcia odpowiedzialności za swój rozwój i postrzegania siebie jako aktywnych uczestników edukacji. Tworzenie środowiska skoncentrowanego na uczniu oznacza zachęcanie do niezależności, kreatywności i myślenia krytycznego.

Uczenie się projektowe jest kolejną kluczową metodą w CWL, gdzie uczniowie angażują się w długoterminowe projekty pisarskie, które integrują różne umiejętności i obszary wiedzy. To podejście pozwala uczniom pracować nad znaczącymi projektami, które odzwierciedlają ich zainteresowania oraz rzeczywiste problemy, co sprawia, że są one bardziej istotne i angażujące.

Dzięki uczeniu się projektowemu uczniowie uczą się zarządzać swoim czasem, osiągać cele i współpracować z rówieśnikami – są to umiejętności niezbędne do sukcesu zarówno w kontekście akademickim, jak i zawodowym.

Uczenie się oparte na dociekaniu jest również bardzo skuteczne w CWL, ponieważ zachęca uczniów do eksplorowania tematów poprzez badania, zadawanie pytań i eksperymentowanie. Ta metoda jest zgodna z naturalną ciekawością uczniów i wspiera głębsze zrozumienie procesu pisania. Pomaga to stworzyć dynamiczne i elastyczne środowisko nauki, które odpowiada potrzebom uczniów.

3.2 Zrozumienie umiejętności i kompetencji XXI wieku

Unia Europejska zidentyfikowała zestaw umiejętności i kompetencji XXI wieku, które umożliwiają uczniom poruszanie się po złożonościach współczesnego życia. Kreatywne pisanie, z naciskiem na komunikację, myślenie krytyczne i kreatywność, jest doskonałym narzędziem do rozwijania tych kluczowych umiejętności. W CWL uczniowie uczą się, jak myśleć, współpracować i rozwiązywać problemy w innowacyjny sposób.

Jedną z kluczowych kompetencji rozwijanych poprzez kreatywne pisanie jest myślenie krytyczne. Uczniowie, konstruując narrację, muszą analizować informacje, oceniać różne perspektywy i tworzyć logiczne argumenty. Ten proces pomaga im rozwijać zdolność do krytycznego spojrzenia na otaczający świat i podejścia do problemów z otwartym, twórczym umysłem. Te umiejętności są cenne nie tylko w klasie, ale także w rzeczywistych sytuacjach, gdzie uczniowie muszą podejmować świadome decyzje i rozwiązywać złożone problemy.

Kolejnym ważnym aspektem umiejętności XXI wieku jest biegłość cyfrowa. W CWL uczniowie mogą eksplorować, jak korzystać z narzędzi badawczych, cyfrowego pisarstwa czy platform współpracy, aby wzbogacić swoje działania. Integrując technologię z pisarstwem, uczniowie stają się bardziej biegli w korzystaniu z narzędzi cyfrowych, co jest coraz bardziej istotne w dzisiejszym, zdominowanym przez technologię świecie. Dodatkowo, wspólna praca w CWL pomaga uczniom rozwijać umiejętności interpersonalne, takie jak komunikacja i praca zespołowa.

3.3 Włączanie uczenia się opartego na problemach i projektach

Uczenie się oparte na problemach (PBL ang. „Problem-based learning”) oraz uczenie się projektowe (PBL ang. „project-based learning”) to dwie potężne metody, które można skutecznie zastosować w CWL, aby zwiększyć zaangażowanie uczniów i ich wyniki w nauce. Obie metody stawiają ucznia w centrum procesu uczenia się, zachęcając ich do aktywnego udziału poprzez eksplorowanie rzeczywistych problemów i tworzenie znaczących projektów. W kontekście CWL metody te mogą być szczególnie skuteczne w rozwijaniu zarówno umiejętności pisarskich uczniów, jak i ich zdolności do krytycznego i twórczego myślenia.

W **uczeniu się opartym na problemach** uczniowie stają przed złożonym, otwartym problemem, który muszą rozwiązać poprzez badania, współpracę i twórcze myślenie. To podejście pomaga im lepiej zrozumieć poruszane zagadnienia.

Uczenie się projektowe polega na tym, że uczniowie pracują nad długoterminowym projektem, który integruje różne aspekty ich nauki. W CWL przybiera to zazwyczaj formę długoterminowego projektu pisarskiego. Pracując nad takimi projektami, uczniowie uczą się planowania, zarządzania czasem i współpracy z innymi, jednocześnie stosując swoje umiejętności pisarskie w znaczącym i praktycznym kontekście. Zarówno uczenie się oparte na problemach, jak i projektowe w CWL rozwijają umiejętności pisarskie oraz

pokazują, jak można je wykorzystać do maksymalizacji uczenia się i wpływu na świat.

3.4 Integracja pisarstwa z tematami STEM/STE(A)M

Integracja STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) oraz STE(A)M (które dodaje do tego sztukę) z pisarstwem oferuje wyjątkową możliwość połączenia myślenia analitycznego i twórczego. W Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) ta integracja może przybierać różnorodne formy, od pisania opowieści science fiction, które badają futurystyczne technologie, po tworzenie wierszy inspirowanych wzorcami matematycznymi lub zjawiskami naukowymi, o ile są one spójne. Łącząc STEM/STE(A)M z pisarstwem, uczniowie mogą zyskać głębsze zrozumienie obu dziedzin oraz dostrzec, jak mogą się one wzajemnie uzupełniać.

Jedną z kluczowych zalet integracji STEM/STE(A)M z pisarstwem jest to, że sprzyja ona myśleniu interdyscyplinarnemu. Uczniowie uczą się dostrzegać powiązania między różnymi dziedzinami wiedzy, co zwiększa ich zdolność do myślenia krytycznego i twórczego. To nie tylko pogłębia ich zrozumienie treści naukowych, ale także poprawia ich umiejętność komunikowania złożonych idei poprzez pisanie.

Dodatkowo, integracja STEM/STE(A)M z pisarstwem może pomóc uczniom zyskać większe uznanie dla roli kreatywności we wszystkich obszarach życia, w tym w naukach ścisłych i technologii. Dzięki kreatywnemu podejściu do nauk ścisłych uczniowie mogą zobaczyć, jak innowacja i wyobraźnia są nieodłącznymi elementami postępu naukowego i technologicznego. Takie podejście sprawia, że przedmioty STEM stają się bardziej przystępne dla uczniów, którzy mogliby postrzegać je jako trudne lub odległe od ich zainteresowań. Włączając

STEM/STE(A)M do CWL, można pomóc uczniom rozwijać bardziej całościowe i zintegrowane podejście do nauki oraz czerpać radość z procesu edukacyjnego.

3.5 Nauczanie skoncentrowane na uczniu w CWL

3.5.1 Nauczyciele jako liderzy procesu uczenia się

W CWL skoncentrowanym na uczniu rola nauczyciela zmienia się z głównego źródła wiedzy na facylitatora procesu uczenia się. Jako lider CWL Twoim zadaniem jest prowadzenie uczniów przez proces twórczy, pomagając im odkrywać własny głos i rozwijać umiejętności pisarskie, jednocześnie zgłębiając nowe tematy. To podejście wymaga zrozumienia indywidualnych potrzeb, mocnych stron i zainteresowań każdego ucznia, a także elastyczności w dostosowywaniu metod nauczania do ich potrzeb.

Jednym z kluczowych działań w CWL skoncentrowanym na uczniu jest stworzenie środowiska, w którym uczniowie czują się upoważnieni do podejmowania ryzyka i eksplorowania nowych pomysłów, aby rozwiązać dany problem. Obejmuje to zapewnienie uczniom możliwości wyboru, co chcą stworzyć, jak to realizują oraz w jaki sposób dzielą się swoją pracą. Dając uczniom odpowiedzialność za ich własne działania, obdarzasz ich odpowiedzialnością za ich proces uczenia się oraz przesłanie, które chcą przekazać.

Ważne jest również modelowanie zachowań i postaw, które chcesz widzieć u swoich uczniów. Oznacza to otwartość na nowe pomysły, akceptowanie wyzwań oraz zaangażowanie w proces. Chęć dzielenia się własnymi doświadczeniami, w tym wyzwaniami i porażkami, które napotkałeś, może pomóc uczniom dostrzec, że pisanie to podróż, która obejmuje zarówno sukcesy, jak i porażki. Takie podejście buduje zaufanie do uczniów i pomaga im rozwijać wytrwałość i odporność.

3.5.2 Angażowanie uczniów w kreatywne pisanie

Angażowanie uczniów w kreatywne pisanie wymaga czegoś więcej niż tylko dostarczania im tematów i zadań; wiąże się to z tworzeniem dynamicznego i interaktywnego środowiska nauki, w którym uczniowie czują się zmotywowani i podekscytowani. Jednym z najskuteczniejszych sposobów na zaangażowanie uczniów jest sprawienie, by kreatywne pisanie było dla nich istotne i bliskie ich życiu oraz zainteresowaniom. Można to osiągnąć, pozwalając uczniom wybierać tematy, które ich dotyczą, i łączyć projekt z rzeczywistymi wydarzeniami i doświadczeniami.

Kolejną ważną strategią angażowania uczniów w pisanie jest wykorzystanie różnorodnych metod i aktywności, które odpowiadają różnym stylom uczenia się. Możesz na przykład użyć wizualnych bodźców, narzędzi multimedialnych lub wspólnych działań pisarskich w CWL. Te różnorodne podejścia pomagają utrzymać zainteresowanie uczniów oraz rozwijają u nich szeroki zakres umiejętności i perspektyw. Dodatkowo, wprowadzenie technologii do CWL może zwiększyć zaangażowanie uczniów, umożliwiając im eksperymentowanie z cyfrowym pisarstwem, publikowaniem online i interaktywnymi platformami pisarskimi.

Ważne jest również stworzenie wspierającego i inkluzywnego środowiska, w którym wszyscy uczniowie czują się docenieni i zachęceni do uczestnictwa. Obejmuje to tworzenie kultury klasy opartej na szacunku, współpracy i pozytywnym wzmacnianiu. Zachęcaj uczniów do dzielenia się swoją pracą z rówieśnikami, udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej i świętowania wzajemnych sukcesów. Tworząc poczucie wspólnoty w CWL, pomagasz uczniom budować pewność siebie w ich umiejętnościach pisarskich oraz rozwijać trwałą miłość do pisania.

4. Wspieranie pomysłów

4.1 Początek

Stymulowanie kreatywności uczniów jest jednym z głównych celów CWL, a zaczyna się od stworzenia środowiska klasowego, które zachęca do twórczego myślenia. Pierwszym krokiem w tym procesie jest pomoc uczniom w zaakceptowaniu myśli, że chociaż rozwiązania problemów mogą być ograniczone, sposoby opowiadania o procesie ich rozwiązywania są nieograniczone. Można to osiągnąć za pomocą różnych aktywności i ćwiczeń zaprojektowanych tak, by pobudzić ich wyobraźnię i skłonić do nieszablonowego myślenia.

Jednym ze skutecznych sposobów pobudzania kreatywności jest użycie twórczych bodźców, które zmuszają uczniów do myślenia w nowy i nieoczekiwany sposób. Te bodźce mogą być wizualne, na przykład tajemnicze zdjęcie, lub konceptualne, jak scenariusz „co by było, gdyby”, który wymaga od uczniów wyobrażenia sobie alternatywnej rzeczywistości. Celem jest przedstawienie uczniom punktu wyjścia, który jest intrygujący i otwarty, pozwalając im na rozwijanie pomysłu w dowolnym kierunku. Dzięki dostarczaniu szerokiego zakresu bodźców dajesz uczniom swobodę eksplorowania swojej kreatywności w sposób, który wydaje się dla nich naturalny i ekscytujący.

Innym kluczowym aspektem stymulowania kreatywności jest tworzenie kultury klasy, która ceni eksperymentowanie i inicjatywę. Zachęcaj uczniów do próbowania nowych stylów pisania, gatunków i technik, nawet jeśli są one poza ich strefą komfortu. Podkreślaj, że proces tworzenia jest równie ważny jak produkt końcowy i że błędy oraz niepowodzenia są naturalną częścią nauki. Tworząc wspierające środowisko, w którym kreatywność jest doceniana, pomagasz uczniom rozwijać pewność siebie i odwagę do wyrażania siebie w odważny i innowacyjny sposób.

4.2 Upraszczenie złożoności

Twórcze projekty mogą czasem wydawać się przytłaczające dla uczniów, zwłaszcza gdy dotyczą złożonych idei lub wielu etapów. Jako facylitator CWL, Twoją rolą jest pomaganie uczniom w nawigowaniu po tych wyzwaniach, pokazując im, jak rozbić złożone projekty na mniejsze, bardziej przystępne części. Ten proces nie tylko sprawia, że projekty stają się łatwiejsze do zarządzania, ale także uczy uczniów cennych umiejętności planowania, organizacji i rozwiązywania problemów.

Pierwszym krokiem w upraszczaniu złożoności jest pomoc uczniom w doprecyzowaniu ich celów i wizji projektu. Zachęcaj ich do rozpoczęcia od zidentyfikowania głównej idei lub przesłania, które chcą przekazać, a następnie do podzielenia tego na mniejsze, bardziej konkretne zadania. Na przykład, jeśli pracują nad opowiadaniem, mogą zacząć od szkicowania głównych punktów fabuły, rozwinięcia postaci, a następnie pisania każdej części po kolei. Dzieląc projekt na mniejsze części, uczniowie mogą skupić się na jednym aspekcie na raz, nie czując się przytłoczeni zakresem całego projektu.

Kolejną skuteczną strategią upraszczania złożoności jest użycie technik wspomagających, w których zapewniasz uczniom strukturalne ramy pomagające w ich pracy. Może to obejmować stworzenie harmonogramu z konkretnymi kamieniami milowymi, oferowanie szablonów lub organizatorów

graficznych do planowania czy też dostarczanie list kontrolnych do monitorowania postępów. Wspomaganie nie tylko pomaga uczniom zarządzać swoimi projektami, ale również buduje ich pewność siebie, gdy widzą, jak ich praca stopniowo nabiera kształtu. Pomaga to uczniom nauczyć się radzić sobie ze skomplikowanymi zadaniami z pewnością siebie i łatwością poprzez rozbijanie i organizowanie ich kreatywnych projektów.

4.3 Techniki burzy mózgów (Brainstorming Techniques)

Burza mózgów jest kluczową częścią procesu twórczego, dając uczniom możliwość generowania pomysłów, eksploracji możliwości i szukania inspiracji. W CWL sesje burzy mózgów mogą być potężnym sposobem na rozbudzenie kreatywnych projektów i pomoc uczniom w przezwyciężeniu blokad twórczych. Wykorzystując różnorodne techniki burzy mózgów, możesz zachęcić uczniów do swobodnego i rozbudowanego myślenia, co prowadzi do bardziej innowacyjnego i oryginalnego pisarstwa.

Oto kilka popularnych technik burzy mózgów:

- **Mapowanie myśli (mind mapping)**, gdzie uczniowie zaczynają od centralnej idei, a następnie rozgałęziają ją na powiązane koncepcje, obrazy lub słowa. To wizualne podejście pomaga uczniom dostrzegać powiązania między pomysłami i często prowadzi do nieoczekiwanych wniosków.
- **Pisanie bez przerwy (free writing)**, gdzie uczniowie piszą nieprzerwanie przez określony czas, nie martwiąc się o gramatykę, pisownię ani spójność. Celem jest przelewanie myśli na papier, co można później dopracować i rozwijać w bardziej uporządkowane pisanie.
- **Wspólna burza mózgów (Collaborative brainstorming)** to kolejna potężna metoda, w której uczniowie współpracują, aby generować pomysły i budować na sugestiach innych. Może to odbywać się poprzez dyskusje grupowe, sesje dzielenia się pomysłami lub nawet platformy online, gdzie uczniowie mogą wносить i komentować pomysły innych.

Wspólna burza mózgów nie tylko stymuluje kreatywność, ale również buduje poczucie wspólnoty i kolektywnej odpowiedzialności za proces pisarski.

Dostępnych jest wiele innych technik burzy mózgów. Więcej szczegółów można znaleźć w materiałach szkoleniowych.

4.4 Strategie rozwiązywania problemów w pisarstwie

Kreatywne pisanie często wiąże się z napotykaniami i przewyciężaniem różnych wyzwań, takich jak niespójności fabularne czy problemy z rozwijaniem postaci. Nauczanie uczniów strategii rozwiązywania problemów w pisarstwie wyposaża ich w narzędzia niezbędne do radzenia sobie z tymi wyzwaniami i udoskonalania swojego pisarstwa. Strategie te zachęcają uczniów do podejścia do problemów pisarskich z krytycznym i analitycznym nastawieniem, co prowadzi do bardziej skutecznych i dopracowanych prac.

Jedną ze skutecznych strategii rozwiązywania problemów jest zachęcanie uczniów do spojrzenia na problem z różnych perspektyw. Zmiana punktu widzenia może często ujawnić nowe możliwości i rozwiązania, które wcześniej nie były widoczne. Dodatkowo, zachęcanie uczniów do zadawania pytań typu „co by było, gdyby” może pomóc im eksplorować alternatywne scenariusze i rezultaty, co prowadzi do bardziej kreatywnego i oryginalnego pisarstwa.

Inną ważną strategią jest nauczanie uczniów **wartości procesu rewizji** i iteracyjnego charakteru pisarstwa. Problemy w pisaniu często najlepiej rozwiązuje się poprzez wielokrotne wersje, gdzie uczniowie mogą eksperymentować z różnymi podejściami, otrzymywać opinie i udoskonalać swoją pracę. Zachęcaj uczniów do traktowania swojego pisarstwa jako pracy w toku i do przyjęcia, że rozwiązywanie problemów w pisarstwie to proces wymagający cierpliwości, wytrwałości i kreatywności. Pielęgnując w CWL podejście oparte na rozwiązywaniu problemów, pomagasz uczniom rozwijać

odporność i zdolność do adaptacji, które są niezbędne do osiągnięcia sukcesu jako twórcy.

5. Praca zespołowa: Wspólne pisanie

5.1 Wprowadzenie do pracy zespołowej w CWL

Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) oferuje uczniom możliwość wspólnej pracy, dzielenia się pomysłami i tworzenia czegoś większego niż suma ich indywidualnych wysiłków. Podczas wspólnego pisania uczniowie uczą się nie tylko, jak wyrażać własne pomysły, ale również jak słuchać i budować na pomysłach innych. Proces pracy zespołowej sprzyja poczuciu wspólnoty i kolektywnej kreatywności, co sprawia, że doświadczenie edukacyjne staje się bardziej dynamiczne i wzbogacające dla wszystkich uczestników.

W CWL współpraca przy pisaniu może przybierać różne formy, od współtworzenia opowieści lub scenariusza po wspólne prace nad antologią klasy czy projektem cyfrowym. Te działania zachęcają uczniów do negocjowania pomysłów, rozwiązywania konfliktów i łączenia swoich unikalnych umiejętności i perspektyw, aby stworzyć spójny produkt końcowy. Dzięki współpracy uczniowie uczą się cennych umiejętności, takich jak komunikacja, kompromis i budowanie konsensusu, które są istotne nie tylko w pisaniu, ale również w wielu innych dziedzinach życia.

Wspólne pisanie oferuje również uczniom możliwość otrzymywania informacji zwrotnej i wsparcia od rówieśników. Ta interakcja rówieśnicza pomaga uczniom doskonalić swoje pomysły, poprawiać jakość pisania i zdobywać nowe spojrzenie na proces twórczy. Dodatkowo, praca w zespole może uczynić proces pisania bardziej przyjemnym i mniej onieśmiałającym, gdyż uczniowie dzielą się obowiązkami i wzajemnie motywują do działania. Włączając wspólne pisanie do CWL, tworzysz wspierające i inkluzywne środowisko, w którym wszyscy uczniowie mogą się rozwijać.

5.2 Zarządzanie zespołami pisarskimi

Zarządzanie zespołami w CWL wymaga starannego planowania i zrozumienia dynamiki grupowej. Jako facylitator, Twoją rolą jest kierowanie postęпами zespołu, zapewnienie, że wszyscy członkowie aktywnie uczestniczą w pracy w miarę swoich możliwości oraz pomoc w rozwiązywaniu konfliktów. Skuteczne zarządzanie zespołem zaczyna się od jasno określonych ról i obowiązków w grupie. Może to obejmować przydzielenie konkretnych zadań, takich jak badania, pisanie lub edycja, w zależności od mocnych stron i zainteresowań każdego ucznia.

Ważne jest również ustanowienie jasnych celów i terminów dla projektu, aby utrzymać skupienie zespołu i zapewnić, że praca postępuje zgodnie z planem. Regularne spotkania kontrolne mogą pomóc w upewnieniu się, że wszyscy są zgodni co do postępów i że ewentualne problemy są rozwiązywane na bieżąco. Zachęcaj uczniów do otwartej komunikacji i udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej. To nie tylko pomaga zespołowi pracować efektywniej, ale również sprzyja tworzeniu pozytywnej i współpracującej atmosfery, w której wszyscy czują się docenieni i wspierani.

Zarządzanie zespołami obejmuje również bycie wyczulonym na dynamikę interpersonalną w grupie. Zwracaj uwagę na to, jak uczniowie ze sobą współpracują i bądź gotowy do interwencji, jeśli pojawią się konflikty. Naucz

uczniów strategii rozwiązywania sporów, takich jak aktywne słuchanie, kompromis i znajdowanie wspólnego języka. Pomagając uczniom poruszać się po wyzwaniach związanych z pracą zespołową, nie tylko wzbogacasz ich doświadczenie pisarskie, ale również przygotowujesz ich do współpracy w innych dziedzinach życia. Dzięki efektywnemu zarządzaniu zespołami zapewniasz, że wspólne projekty w CWL są udane i satysfakcjonujące dla wszystkich zaangażowanych.

5.3 Recenzje rówieśnicze i informacja zwrotna

Recenzje rówieśnicze są istotnym elementem CWL, oferując uczniom możliwość dawania i otrzymywania informacji zwrotnej w konstruktywnej i wspierającej atmosferze. Proces recenzji rówieśniczej pomaga uczniom rozwijać umiejętności krytycznego myślenia, ponieważ uczą się oceniać pracę swoich rówieśników i udzielać wartościowych sugestii dotyczących poprawy. Uczy ich również, jak przyjmować informacje zwrotne z pokorą i wykorzystywać je do doskonalenia własnego pisarstwa.

W CWL sesje recenzji rówieśniczej można organizować na różne sposoby, w zależności od potrzeb uczniów i charakteru projektów pisarskich. Na przykład uczniowie mogą czytać prace innych w małych grupach i udzielać szczegółowej opinii na temat określonych aspektów. Alternatywnie, możesz włączyć bardziej nieformalne aktywności recenzji rówieśniczej, takie jak szybkie sesje feedbackowe lub ćwiczenia z redagowania w parach, do regularnych sesji CWL.

Aby recenzje rówieśnicze były skuteczne, ważne jest ustalenie jasnych wytycznych i oczekiwań dotyczących zarówno udzielania, jak i przyjmowania informacji zwrotnej. Zachęcaj uczniów do skupiania się na konkretnych, wykonalnych sugestiach, zamiast ogólnych lub zbyt krytycznych uwag. Naucz ich znaczenia równoważenia pochwał z konstruktywną krytyką i przypomnij im, że celem recenzji rówieśniczej jest wzajemne wspieranie rozwoju. Pielęgnując w CWL kulturę szacunku i wspierającej informacji zwrotnej, tworzysz środowisko

nauki, w którym uczniowie czują się upoważnieni do podejmowania ryzyka i doskonalenia swojego pisarstwa.

5.4 Kierowanie projektami grupowymi

Kierowanie projektami grupowymi w CWL polega na prowadzeniu uczniów przez proces planowania, realizacji i finalizacji wspólnego projektu pisarskiego. Twoją rolą jako osoby wspierającej jest upewnienie się, że projekt przebiega zgodnie z planem i że wszyscy uczniowie są aktywnie zaangażowani w ten proces. Wymaga to połączenia umiejętności przywódczych, organizacyjnych i elastyczności.

Jednym z pierwszych kroków w kierowaniu projektem grupowym jest pomoc grupie w określeniu jej celów i ustaleniu jasnego planu działania. Będzie to obejmować burzę mózgów, wyznaczenie kamieni milowych i przypisanie ról oraz odpowiedzialności każdemu członkowi zespołu. Ważne jest, aby upewnić się, że obciążenie pracą jest sprawiedliwie rozłożone i że każdy uczeń ma znaczącą rolę do odegrania w projekcie. Regularne spotkania kontrolne mogą pomóc w utrzymaniu projektu na właściwym torze i pozwolić grupie na rozwiązanie wszelkich napotkanych wyzwań lub przeszkód.

W miarę postępów projektu Twoją rolą jest udzielanie wsparcia i wskazówek, jednocześnie pozwalając uczniom przejmować odpowiedzialność za swoją pracę. Zachęcaj ich do efektywnej współpracy, otwartej komunikacji i elastycznego dostosowywania się do zmian lub niepowodzeń. Bądź gotów interweniować, jeśli grupa napotka trudności, niezależnie od tego, czy jest to blokada twórcza, konflikt między członkami zespołu czy wyzwanie organizacyjne. Dzięki odpowiedniemu kierowaniu projektem grupowym z zachowaniem równowagi między nadzorem a autonomią, pomagasz uczniom rozwijać umiejętności współpracy i tworzyć końcowy produkt, z którego mogą być dumni.

5.5 Zadania i ocena

Zadania i ocena w CWL służą ocenie postępów uczniów oraz dostarczaniu im informacji zwrotnej, która pomoże im się rozwijać. W kontekście kreatywnego pisania ocena powinna wykraczać poza zwykłe wystawianie ocen za produkt końcowy. Powinna skupiać się na procesie pisania, w tym na rozwijaniu pomysłów, procesie redagowania oraz umiejętności uwzględniania otrzymanych informacji zwrotnych.

Możesz używać rubryk do oceny konkretnych aspektów pisarstwa uczniów, takich jak kreatywność, spójność i poprawność językowa. Rubryki te powinny być jasne i przejrzyste, aby uczniowie rozumieli kryteria, według których ocenia się ich pracę. Ważne jest, aby zapewniać regularną, konstruktywną informację zwrotną, która jest zarówno zachęcająca, jak i pouczająca. Koncentrując się na ocenie zorientowanej na proces w CWL, pomagasz uczniom rozwijać umiejętności pisarskie w wspierającym i znaczącym kontekście.

6. Tkając opowieści

6.1 Rozpoczęcie

Twórcze pisarstwo polega na łączeniu różnych elementów narracji, aby stworzyć spójną i angażującą opowieść. Uczniowie muszą połączyć fabułę,

postaci, miejsce akcji i temat w jednolitą całość. Proces ten wymaga zarówno kreatywności, jak i dyscypliny, ponieważ uczniowie uczą się balansować między tymi elementami i splecać je w sposób, który oddaje zamierzony efekt oraz przyciąga uwagę odbiorcy.

Jednym z pierwszych kroków jest rozwinięcie przez uczniów solidnych ram narracyjnych. Może to obejmować stworzenie szczegółowego konspektu lub scenorysu, który mapuje kluczowe wydarzenia i punkty zwrotne w opowieści. Zachęcaj uczniów do myślenia o tym, jak fabuła się rozwija, jak ewoluują postaci oraz jak miejsce akcji wpływa na przebieg wydarzeń. Rozpoczynając od jasnej struktury, uczniowie mogą zapewnić, że ich historia ma solidne podstawy, na których mogą budować.

Gdy struktura jest już ustalona, kolejnym krokiem jest skupienie się na detalach, które ożywiają historię. Obejmuje to tworzenie żywych opisów, pisanie realistycznych dialogów i tworzenie dynamicznych scen, które popychają fabułę naprzód. Zachęcaj uczniów do eksperymentowania z różnymi technikami narracyjnymi, takimi jak retrospekcje, zapowiedzi przyszłych wydarzeń i zmienne punkty widzenia.

6.2 Podstawowe elementy opowiadania historii

Podstawowe elementy opowiadania historii to fundamenty, które tworzą dobrze skonstruowaną narrację. W CWL ważne jest, aby nauczyć uczniów, jak efektywnie korzystać z tych elementów, aby tworzyć opowieści, które są zarówno angażujące, jak i pełne znaczeń. Główne elementy obejmują fabułę, postaci, miejsce akcji, konflikt i temat, z których każdy odgrywa rolę w kształtowaniu opowieści.

Fabuła to ciąg wydarzeń, które tworzą historię i stanowią kręgosłup narracji. Zachęcaj uczniów do dokładnego przemyślenia struktury fabuły, w tym ekspozycji, narastającej akcji, kulminacji, opadającej akcji i rozwiązania. Dobrze skonstruowana fabuła utrzymuje uwagę czytelnika i nadaje historii wyraźny

kierunek. Postaci są siłą napędową fabuły, a ich rozwój jest kluczowy dla tworzenia wciągającej historii. Naucz uczniów, jak tworzyć wielowymiarowe postaci z wyraźnymi osobowościami, motywacjami i konfliktami, które napędzają fabułę.

Miejsce akcji i konflikt to również ważne składniki opowiadania historii. Miejsce akcji zapewnia tło, na którym rozgrywa się opowieść, i może wpływać na nastrój, ton i atmosferę narracji. Zachęcaj uczniów do wykorzystania miejsca akcji nie tylko jako pasywnego tła, ale jako aktywnego elementu, który kształtuje przebieg wydarzeń w historii. Konflikt to to, co napędza fabułę i tworzy napięcie, niezależnie od tego, czy jest to wewnętrzna walka bohatera, czy zewnętrzne wyzwanie, które musi pokonać. Ostatnim elementem jest temat, czyli ukryte przesłanie lub refleksja, którą niesie opowieść. Pomagając uczniom zrozumieć i wykorzystać te podstawowe elementy, wyposażasz ich w narzędzia do tworzenia opowieści, które są zarówno dobrze skonstruowane, jak i emocjonalnie poruszające.

6.3 Ćwiczenia z zakresu opowiadania historii

Ćwiczenia z zakresu opowiadania historii dają uczniom możliwość doskonalenia umiejętności pisarskich, eksperymentowania z nowymi technikami i generowania pomysłów na swoje opowieści. Te ćwiczenia są elastyczne i można je dostosować do potrzeb i zainteresowań uczniów. Niezależnie od tego, czy pracujesz z początkującymi, czy z bardziej zaawansowanymi pisarzami, ćwiczenia z zakresu opowiadania historii mogą pomóc uczniom budować pewność siebie i rozwijać unikalne głosy pisarskie.

Jednym z rodzajów ćwiczeń z zakresu opowiadania historii jest wykorzystanie bodźców, które mogą być wizualne, werbalne lub sytuacyjne. Bodźce mają na celu pobudzenie wyobraźni i zmuszenie uczniów do szybkiego pisania, bez nadmiernego myślenia czy autocenzury. Na przykład możesz dostarczyć zdjęcie i poprosić uczniów o napisanie opowieści zainspirowanej tym obrazem lub przedstawić scenariusz i zachęcić ich do napisania, co się wydarzy dalej. Bodźce są szczególnie przydatne do przezwycięzania blokady twórczej i zachęcania do spontanicznej kreatywności.

Innym cennym ćwiczeniem jest pisanie z ograniczeniami, gdzie uczniowie otrzymują konkretne ograniczenia lub zasady do przestrzegania podczas pisania. Na przykład mogą być poproszeni o napisanie opowieści używając tylko czasu teraźniejszego lub stworzenie narracji, która rozgrywa się w jednym miejscu. Te ograniczenia zmuszają uczniów do myślenia twórczego i do znajdowania innowacyjnych rozwiązań dla wyzwań stawianych przez ćwiczenie. Rozważ również wprowadzenie wspólnych ćwiczeń pisarskich, gdzie uczniowie pracują razem. To nie tylko wspiera pracę zespołową, ale także pozwala uczniom na poznanie różnych stylów i perspektyw pisarskich.

6.4 Przewycięzanie blokady twórczej

Blokada twórcza jest powszechnym wyzwaniem, z którym spotykają się pisarze na każdym poziomie, i może być szczególnie frustrująca dla uczniów w CWL. Ważne jest, aby stawić czoła blokadzie twórczej i wyposażać uczniów w narzędzia i techniki, które pomogą im ją pokonać.

Jedną ze skutecznych strategii przewycięzania blokady twórczej jest zachęcanie uczniów do zmiany otoczenia, w którym piszą. Nowe miejsce może często pobudzać kreatywność i pomagać uczniom spojrzeć na swoją pracę z nowej perspektywy. Może to oznaczać przeniesienie się do innego pomieszczenia lub nawet zmianę medium, na przykład pisanie ręczne zamiast pisania na komputerze. Zmiana otoczenia może pomóc uczniom wyjść z mentalnych blokad, które powodują ich zahamowanie.

Innym podejściem jest wykorzystanie pisania bez przerwy jako sposobu na ominięcie „wewnętrznego krytyka”, który często przyczynia się do blokady twórczej. Zachęcaj uczniów do pisania nieprzerwanie przez określony czas, bez martwienia się o poprawność gramatyczną, pisownię czy spójność. Celem jest umieszczenie słów na stronie i uciszenie krytycznego głosu, który ich powstrzymuje. Pisanie swobodne może pomóc uczniom ponownie odkryć

radość z pisania i często prowadzi do nowych pomysłów i spostrzeżeń. Na koniec przypomnij uczniom, że blokada pisarska to normalna część procesu twórczego i że można robić przerwy oraz wracać do pracy później. Normalizowanie tego doświadczenia i dostarczanie wsparcia strategii pozwoli uczniom rozwijać odporność i wytrwałość w pisaniu.

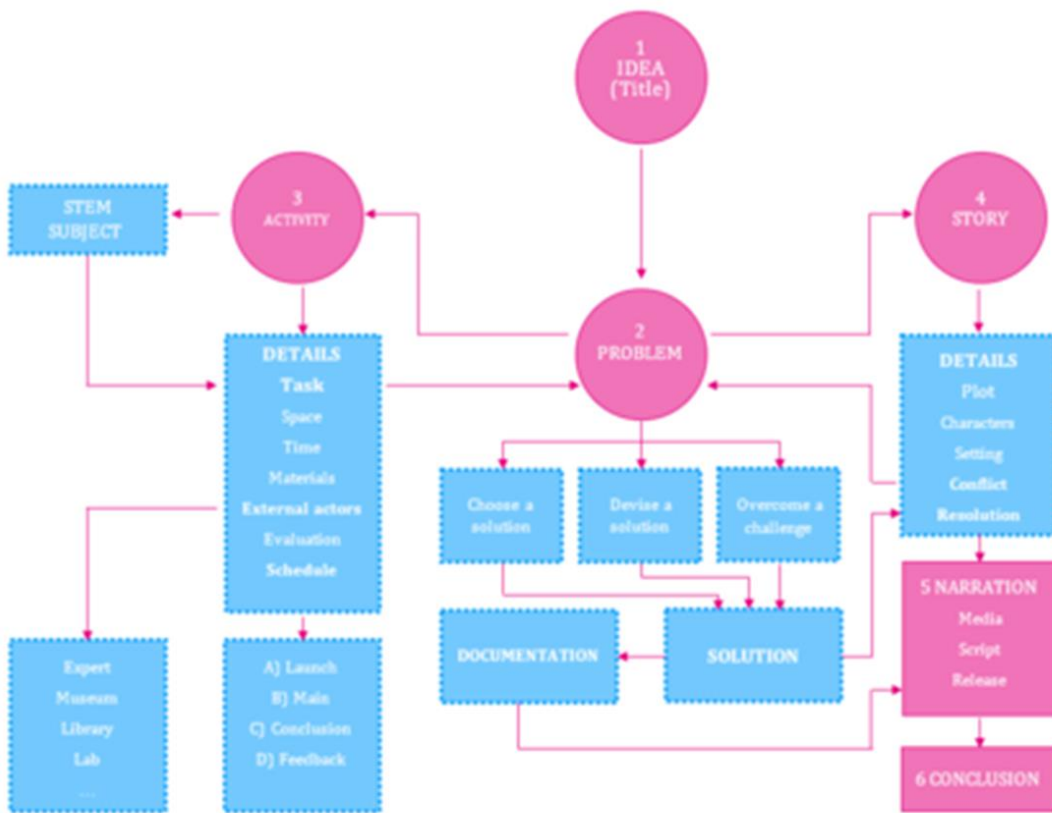
7. Struktura i organizacja CWL

7.1 Przegląd struktury CWL

Struktura Laboratorium Kreatywnego Pisania (CWL) stanowi fundament, na którym opierają się wszystkie działania i doświadczenia edukacyjne. Dobrze zorganizowane CWL zapewnia uczniom jasne ramy dla ich twórczej podróży, a jednocześnie dostarcza im wsparcia potrzebnego do rozwijania umiejętności i eksplorowania kreatywności. Struktura CWL powinna być wystarczająco elastyczna, aby pomieścić różnorodne style uczenia się, a jednocześnie dostarczać na tyle wytycznych, aby uczniowie mogli skupić się na pracy i osiągnięciu postępów.

7.2 Tworzenie diagramu CWL

Tworzenie diagramu struktury CWL może być cennym narzędziem do planowania i organizacji programu pisarskiego. Wizualne przedstawienie struktury CWL pomaga zobaczyć, jak różne elementy się ze sobą łączą, i zapewnia, że wszystkie aspekty programu są zgodne z celami edukacyjnymi. Diagram może również służyć jako przejrzysta mapa dla uczniów, pomagając im zrozumieć, czego się spodziewać i jak poruszać się po różnych etapach ich twórczej podróży.

7.3 Lista kontrolna CWL: Co uwzględnić

Lista kontrolna CWL jest niezbędnym narzędziem, które zapewnia, że Twoje Laboratorium Kreatywnego Pisania jest dobrze wyposażone i gotowe do wspierania wysiłków twórczych uczniów. Lista ta obejmuje wszystkie zasoby fizyczne, cyfrowe i dydaktyczne, których potrzebujesz, aby stworzyć udane środowisko CWL.

Element	Detail	Descriptor	Defined
1 THE IDEA			
Title		The title of your CWL	Yes ☐ No ☐
2 THE PROBLEM			
Subject 1	Required	What kind of problem is it	Yes ☐ No ☐
		What STEM subject(s) do your students need to solve it?	Yes ☐ No ☐
		How does it fit into the narrative of your story?	Yes ☐ No ☐
3 THE ACTIVITY			
Task		What your students have to do or perform to find a solution to the Problem (connect to Conflict in "Story")	Yes ☐ No ☐
Place		Where the activity takes place	Yes ☐ No ☐
Time		How long does the activity lasts	Yes ☐ No ☐
Materials		What your students can must use to perform the task	Yes ☐ No ☐
External Actors		Whose help they need to perform the task	Yes ☐ No ☐
Evaluation		How are young to grade your students' performance	Yes ☐ No ☐
Schedule	Launch	How are you going to launch your CWL? (communication to families, school, event...)	Yes ☐ No ☐
	Main activity	Start date and end date	Yes ☐ No ☐
	Closing	How are you going to close the activity (connecting it to the Narration)?	Yes ☐ No ☐
	Feedback	How you are going to collect feedback from all the involved parties	Yes ☐ No ☐

Element	Detail	Descriptor	Completed	
4 THE STORY				
Plot		The title of your CWL	Yes ☐	No ☐
Characters		What happens in the story	Yes ☐	No ☐
Setting		Where and when the story takes place	Yes ☐	No ☐
Conflict		The problem your students help the protagonists solve (connects to Task in "activity")	Yes ☐	No ☐
Resolution		What happens if the problem is solved?	Yes ☐	No ☐
5 THE NARRATION				
Media		Students select a medium to tell their story	Yes ☐	No ☐
Script		Students work on the script / storyboard	Yes ☐	No ☐
Output Production		Students produce the output	Yes ☐	No ☐
Release		How are you going to show the students' output (party, school event, online event...)?	Yes ☐	No ☐
CONCLUSION				
Closing		How are you going to close the activity (connects to Narration)	Yes ☐	No ☐

7.4 Finalizacja i zakończenie pracy w CWL

Finalizacja i zakończenie pracy w CWL obejmuje zamknięcie projektu w sposób, który podkreśla osiągnięcia uczniów i dostarcza im satysfakcjonującego zakończenia ich twórczej podróży. Proces ten jest ważną częścią CWL, ponieważ pozwala uczniom na refleksję nad ich rozwojem jako twórców oraz cieszenie się z rezultatów swojej pracy. Jest to również okazja dla Ciebie do oceny ogólnego sukcesu projektu i zebrania informacji zwrotnych na potrzeby przyszłych udoskonaleń.

Jednym ze sposobów zakończenia pracy w CWL jest zorganizowanie finałowej prezentacji lub pokazu, podczas którego uczniowie mogą podzielić się swoimi najlepszymi pracami z rówieśnikami, nauczycielami, a nawet rodzicami. Taka prezentacja nie tylko pozwala uczniom świętować swoje osiągnięcia, ale również pomaga im rozwijać pewność siebie w umiejętnościach pisarskich oraz zdolności do występów publicznych.

Po finałowej prezentacji warto przeznaczyć czas na refleksję nad doświadczeniem CWL z uczniami. Można to zrobić w formie dyskusji grupowej, podczas której uczniowie dzielą się tym, czego się nauczyli, jakie wyzwania napotkali i jakie cele udało im się osiągnąć. Zakończenie CWL w sposób przemyślany i radosny sprawi, że uczniowie odejdą z poczuciem spełnienia i motywacją do kontynuowania swojej twórczej drogi.

8. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi

Całościowe podejście do szkoły (WSA – Whole School Approach) jest częścią wizji edukacji skoncentrowanej na uczniu, osadzonej w kontekście wspólnotowego rozwoju i nauki. Międzynarodowe organizacje i ich deklaracje przedstawiają WSA jako kluczowy czynnik zapewniający wysoką jakość edukacji oraz budowanie systemu edukacyjnego, który zapewnia dostęp do nauki dla wszystkich.

Zaangażowanie interesariuszy innych niż nauczyciele i uczniowie w projekt CWL może przynieść wiele korzyści, a czasem jest niezbędne dla sukcesu. Rodzice, agencje rządowe, organizacje naukowe, takie jak uniwersytety czy centra naukowe, organizacje non-profit oraz partnerzy z branży mogą zapewnić zasoby, finansowanie, wiedzę ekspercką i mentoring, wspierając naukę uczniów. Jednakże zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych może wiązać się z pewnymi wyzwaniami, jeśli nie zostanie odpowiednio zaplanowane. Każda współpraca z rodzicem lub interesariuszem zewnętrznym powinna być starannie zbadana, aby była zgodna z polityką i wartościami szkoły.

Zaangażowanie rodziców i dziadków

Badania pokazują, że czynniki rodzinne mają największy wpływ na osiągnięcia

uczniów w szkole. Zaangażowanie rodziców w naukę dzieci jest znacznie bardziej predykcyjne dla sukcesu akademickiego uczniów niż status społeczno-ekonomiczny rodziny. Jakość nauczycieli jest drugim lub trzecim najważniejszym czynnikiem, w zależności od wieku dziecka (powyżej 11 roku życia kluczowa staje się także grupa rówieśnicza). Jeśli rodzice (w tym podręczniku termin ten odnosi się do wszystkich członków rodziny pełniących funkcję opiekunów dziecka) i nauczyciele współpracują, mogą w istotny sposób wpłynąć na wyniki nauki uczniów.

Z tego powodu powinni być zaznajomieni z Twoim podejściem do nauczania, ponieważ mogą pełnić rolę „strażników” (gatekeepers), jeśli nie rozumieją, dlaczego metoda zorientowana na ucznia, jak CWL, jest lepsza dla nauki uczniów niż tradycyjne metody.

Istnieje wiele powodów, dla których rodzice i dziadkowie odgrywają kluczową rolę w tworzeniu udanego projektu CWL:

- **Rodzice jako zasoby** posiadający specyficzne umiejętności lub wiedzę.
- **Rodzice jako organizatorzy zbiórek funduszy**, jeśli projekt wymaga dodatkowych środków finansowych, na przykład w przypadku podróży.
- **Rodzice jako edukatorzy klasowi**, posiadający wiedzę ekspercką na temat danego tematu (ważne jest, aby być świadomym wiedzy i umiejętności rodziców).
- **Dziadkowie mają czas**, który mogą poświęcić uczniom.
- **Dziadkowie mają doświadczenie życiowe**, na którym można się oprzeć.

Udział społeczności lokalnej

Decyzja o zaangażowaniu (lub nie) społeczności lokalnej jest ważnym wyborem dla zespołu. Wczesne zaangażowanie społeczności lokalnej może prowadzić do wczesnego zainteresowania projektem CWL, co przekłada się na wsparcie od lokalnych aktorów. Jeśli jest dobrze zarządzane, może wspierać projekt od fazy badawczej po finalny produkt.

- **Społeczność lokalna jako zasób** – może dostarczać wiedzy, kontaktów oraz wsparcia.
- **Społeczność lokalna jako dostarczyciel przestrzeni** – lokalni aktorzy mogą pomóc, oferując bezpieczną i odpowiednią przestrzeń do eksperymentowania lub działań twórczych, jeśli szkoła nie jest dostępna lub odpowiednia.
- **Najbardziej odpowiedni aktorzy społeczności lokalnej** do współpracy to lokalni dostawcy edukacji pozaformalnej (np. muzea, centra naukowe, specjalistyczne organizacje pozarządowe).
- **Zaangażowanie społeczności może być systematyczne lub okazjonalne**, w zależności od potrzeb projektu.

Instytucje szkolnictwa wyższego i zawodowego

Uniwersytety i instytucje edukacji zawodowej mogą zapewniać mentorów lub gościnnych wykładowców dla projektu CWL. Mogą również posiadać dostęp do zaawansowanego sprzętu naukowego lub laboratoriów, co może wzbogacić możliwości edukacyjne uczniów. Należy jednak pamiętać, że mogą oni nie być przygotowani do pracy z młodszymi uczniami i mogą nie posiadać niezbędnych umiejętności pedagogicznych.

Kwestie do rozważenia – lista kontrolna angażowania interesariuszy zewnętrznych

Odpowiedz na te pytania, aby zaplanować zaangażowanie wyżej wymienionych aktorów i upewnić się, że rzeczywiście wnoszą wartość do Twojego projektu, a nie komplikują go. Jeśli potrzebujesz zaangażować osoby spoza grona nauczycieli lub uczniów, możesz potrzebować podjąć decyzje dotyczące miejsca, w którym uczniowie będą pracować nad projektem CWL, lub terminów, w jakich będą się odbywać zajęcia (prawdopodobnie poza regularnym harmonogramem szkolnym):

1. Czego potrzebujesz od zewnętrznych wsparcia w projekcie CWL?
2. Jaką rolę będą pełnić w projekcie CWL?

3. Jakie są korzyści z ich udziału? (np. rodzice nie będą pełnić roli „strażników”)
4. Jakie umiejętności mogą im brakować, na co trzeba zwrócić uwagę?
5. Czy musisz uzyskać zgodę na ich zaangażowanie?
6. Czy są dostępni w godzinach szkolnych?
7. Czy będą przychodzić do szkoły, czy zapewnią zewnętrzną przestrzeń?
8. Czy z ich udziałem wiążą się koszty? Czy trzeba zapłacić za ich udział?
9. Czy jest to współpraca jednorazowa, czy planujesz, aby była regularna i systematyczna?

Odpowiadając na te pytania, możesz stworzyć dobry plan współpracy z nimi.

9. Narzędzia cyfrowe i edukacyjne

9.1 Rola technologii w Laboratorium Kreatywnego Pisania

W dzisiejszej cyfrowej erze, technologia odgrywa znaczącą rolę w wzbogacaniu doświadczeń związanych z opowiadaniem historii. Integracja narzędzi cyfrowych z Laboratorium Kreatywnego Pisania może otworzyć nowe możliwości zaangażowania uczniów, współpracy i ekspresji. Te narzędzia mogą dostarczyć uczniom środków do eksperymentowania z różnymi formatami, dzielenia się swoimi pracami z szerszą publicznością i otrzymywania informacji zwrotnych od rówieśników. Wprowadzając narzędzia cyfrowe do swojego Laboratorium Kreatywnego Pisania, możesz stworzyć bardziej dynamiczne i interaktywne środowisko nauki, które spełni potrzeby uczniów XXI wieku. Jedną z głównych korzyści z używania narzędzi cyfrowych w Laboratorium Kreatywnego Pisania jest możliwość poprawy procesu pisania za pomocą technologii. Na przykład narzędzia do badań online umożliwiają dostęp do bogactwa informacji wspierających pisanie. Narzędzia cyfrowe oferują również możliwości kreatywnego wyrazu poza tradycyjnym tekstem, na przykład poprzez projekty multimedialne, które łączą obrazy, dźwięk i wideo. Te

narzędzia mogą pomóc uczniom ożywić ich historie w nowy i innowacyjny sposób.

"Kolejną kluczową zaletą narzędzi cyfrowych jest umożliwienie współpracy i komunikacji. Platformy online i narzędzia oparte na chmurze ułatwiają uczniom wspólne pracowanie nad projektami pisarskimi, dzielenie się swoimi pracami oraz dostarczanie informacji zwrotnych w czasie rzeczywistym. Sprzyja to budowaniu poczucia wspólnoty w ramach Laboratorium Kreatywnego Pisania i zachęca uczniów do uczenia się od siebie nawzajem. Ponadto, narzędzia cyfrowe mogą pomóc uczniom rozwijać ważne umiejętności związane z cyfrową biegłością, które są niezbędne do osiągnięcia sukcesu w dzisiejszym świecie napędzanym technologią.

Pełną listę znajdziesz w naszym materiale szkoleniowym.